

Zelfstandig of gedwongen

Jonas heeft een psychiatrisch verleden en slikt zware medicijnen. Drie maal per dag komt er een verpleegkundige naar de Vrijheidsbeperkende Locatie (verder te noemen VBL) om te zorgen dat hij de goede medicijnen op het juiste moment slikt. Om ervoor te zorgen dat Jonas goed verzorgd de reis naar zijn vaderland kan maken, moet ik zorgen dat er een verpleegkundige met hem meegaat en dat hij genoeg medicijnen voor de reis heeft. Ook moet voor Jonas medische opvang in Zimbabwe geregeld worden.

In januari heb ik een kennismakingsgesprek met Jonas Delhi. Jonas wil graag terug naar Zimbabwe, maar heeft geen reispapieren. Samen met Jonas vul ik het aanvraagformulier voor een vervangend reisdocument in. We hebben goede hoop dat we dit reisdocument snel zullen krijgen, omdat hij zelf graag terug wil.

Tijdens ons tweede gesprek proberen we samen met de tolk telefonisch contact op te nemen met de familie van Jonas in Zimbabwe. Hij heeft in zijn land van herkomst nog een vader, moeder en twee broers. Ik wil weten of zij voor Jonas kunnen zorgen als hij terug is in Zimbabwe. Een eerste poging telefonisch contact met de familie te krijgen mislukt. Daarna probeer ik het nog een keer. Een kind neemt op. Helaas begrijpen we elkaar niet en hang ik weer op. Met de tolk spreek ik af dat we het een paar dagen later nog eens zullen proberen.

Aan het einde van de maand hebben Jonas en ik een afspraak op de ambassade van Zimbabwe om de aanvraag voor een vervangend reisdocument toe te lichten. Drie dagen later, krijgen we te horen dat het vervangende reisdocument inderdaad wordt afgegeven. In dit reisdocument wordt wel een extra aantekening opgenomen, namelijk: 'Is deported by the host-country because of illegal presence.' Dat houdt in dat terugkeer met behulp van de Internationale Organisatie voor Migratie (verder te noemen IOM) geen optie meer is.

IOM mag namelijk alleen mensen helpen die vrijwillig teruggaan en het woordje 'deported' spreekt dat tegen.

Zoals afgesproken, hebben de tolk en ik begin maart weer een gesprek met Jonas en bellen weer naar Zimbabwe. We hebben geluk: één van de broers neemt de telefoon op en, nadat ik de situatie heb uitgelegd, zegt de broer dat de hele familie Jonas van het vliegveld wil ophalen en hem graag zal opvangen. Ze zijn erg blij dat ze hem binnenkort weer zullen zien.

Na dit prettige telefoongesprek neem ik contact op met mijn contactpersoon bij IOM. Ik wil graag weten of deze organisatie een mogelijkheid ziet om Jonas te helpen. Mijn contactpersoon van de IOM zegt dat zij misschien toch kunnen helpen, maar dat Jonas dan wel een verklaring moet ondertekenen dat hij het niet erg vindt dat in zijn vervangende reisdocument staat: 'Deported by the host-country because of illegal presence.' Ik maak voor Jonas de afspraak met IOM voor de volgende dag, zodat hij de verklaring kan tekenen.

Zes dagen later hoor ik van IOM dat zij toch niets voor Jonas kunnen doen, zolang de belastende aantekening in het vervangende reisdocument staat. Het woord 'deported' staat hulp van IOM namelijk toch in de weg.

Dit betekent dat ik de reis voor Jonas ga regelen.

Om de medische zorg goed te kunnen regelen, vraag ik advies van het Bureau Medische Advisering (verder te noemen BMA). Ik wil graag weten waar ik rekening mee moet houden in verband met de psychische problemen van Jonas. Ik dien een spoedaanvraag voor medisch advies in. De arts komt twee dagen later naar de VBL en een week later ligt het advies, over hoe Jonas het beste naar huis kan reizen, bij de post. In het advies van de arts staat dat, voordat Jonas naar Zimbabwe kan reizen, ik eerst een aantal zaken goed geregeld moet hebben.

Zo moet ik o.a. voorkomen dat Jonas tijdens de vlucht stress krijgt. Daarom moet een psychiaterisch verpleegkundige met hem meereizen.

Ook moeten de medicijnen mee. Bij aankomst in Zimbabwe moeten de medische gegevens van Jonas aan een Zimbabwaanse arts overgedragen worden, zodat Jonas ook in Zimbabwe onder behandeling van een arts kan blijven.

Ik heb nog slechts een week om alles in goede banen te leiden, want Jonas gaat vliegen. In allerijl neem ik contact op met alles en iedereen die mij kan helpen. De geneeskundige dienst bestelt voor drie maanden medicijnen en levert een medisch dossier aan voor de arts in Zimbabwe. Jonas en ik bellen nog een keer met zijn familie om te zeggen dat ze een psychiater moeten zoeken en een afspraak moeten maken voor begin april. Ik vraag zakgeld aan voor Jonas, zodat hij niet met lege handen in Zimbabwe aankomt en regel de medische begeleiding voor Jonas.

Drie dagen voor vertrek moeten de medische gegevens naar de luchtvaartmaatschappij gestuurd worden. Het vervangende reisdocument en de tickets moeten één dag van te voren klaar liggen bij de Koninklijke Marechaussee. De map met medische informatie voor de familie en arts mag niet vergeten worden.

Alles heb ik in gang gezet en iedereen is druk bezig om te zorgen dat Jonas naar huis kan. Als een donderslag bij heldere hemel annuleert de luchtvaartmaatschappij het ticket voor Jonas twee dagen voor vertrek. De luchtvaartmaatschappij heeft de medische informatie namelijk niet op tijd ontvangen.

Een paar uur later hoor ik van de Marechaussee dat we heel blij moeten zijn dat de vlucht is afgezegd. In het vervangende reisdocument staat namelijk dat Jonas op het vliegveld van Harare de grens van Zimbabwe moet overschrijden, terwijl wij een vlucht naar Bulawayo geboekt hadden.

Ik boek dus een nieuwe vlucht, nu naar Harare en vervolgens naar Bulawayo. Als alles goed gaat, vliegt Jonas met verpleging naar huis. Ik stuur opnieuw de formulieren met de medische informatie naar de luchtvaartmaatschappij en wacht in spanning af. Een dag later word ik door de luchtvaartmaatschappij gebeld, met een verzoek om meer informatie. Zodoende kan de luchtvaartmaatschappij verder met de voorbereidingen.

De ambassade wil een inreisvisum voor Harare afgeven voor maar één verpleger, terwijl ik het advies heb gekregen om Jonas door twee verplegers naar Bulawayo te laten begeleiden. Bovendien wil de ambassade van Zimbabwe dat Jonas zelf in Zimbabwe van Harare naar Bulawayo reist en dus niet door ons begeleid mag worden. Ik besluit de vlucht van 30 maart te annuleren, omdat ik geen visa voor de twee meevliegende verplegers krijg. Ik wil namelijk niet dat Jonas alleen moet reizen van Harare naar Bulawayo.

Ook moet ik ervoor zorgen dat de familie van Jonas op het vliegveld van Harare is om Jonas op te halen en naar Bulawayo te brengen. Bulawayo ligt ongeveer 400 kilometer van Harare, dus moet ik regelen dat zijn familie naar het vliegveld wordt gebracht. Daarom bellen we nog een

aantal keren met de familie van Jonas en spreken af met de familie dat ik ze tijdens de vlucht op de hoogte houd, zodat ze op het juiste moment naar Harare kunnen vertrekken.

Verder moeten ze een nieuwe afspraak met een psychiater maken, zodat Jonas in Zimbabwe weer snel psychische hulp krijgt.

We mikken nu op april om te vertrekken. De vlucht wordt geboekt. Het vervangende reisdocument wordt naar de ambassade gestuurd om te laten verlengen. Ik overleg met de verplegers, samen besluiten we dat het beter is als zij hun eigen visum aanvragen voor Zimbabwe.

De vlucht gaat door!

De verplegers hebben Jonas 's avonds op het vliegveld in Harare naar zijn familie gebracht. De voorraad medicijnen voor drie maanden, het medische paspoort van Jonas en een instructie hoe Jonas verder medisch moet worden begeleid, opgesteld in Shana, hebben ze aan zijn broer gegeven.

Een aantal dagen later kreeg ik het bericht dat Jonas bij thuiskomst voorgesteld is aan drie dames, waarvan hij er met eentje gaat trouwen. Een mooi bericht!